

گزارش روس و انگلیس از قتل صدراعظم

۱۵ اسفند ۱۴۰۲ ساعت ۱۱:۰۶

نمایندگان روس و انگلیس که نفوذ فراوانی در ایران داشتند در گزارش‌هایی که به فرماندهان و روسای خود می‌نوشتند از ماجرای دستگیری صدراعظم سخن گفتند.

به گفته کنت سیمونیچ، وزیر مختار روسیه در کتاب «خاطرات وزیر مختار»، محمدشاه برای رها شدن از قید و بندهای اسارت آمیز وزیرش با کمک محمدحسین خان ایشیک آقاسی باشی، رئیس تشریفات دربار از مدتی پیش نقشه دستگیری و برکناری قائم مقام را طرح و بررسی کرده بود... هنگامیکه زمینه آماده شد و تمام وسایل برای فرود آوردن آخرین ضربت فراهم گردید، محمدشاه توسط دبیر اول سفارت روسیه، بارون نظر کنت سیمونیچ را استفسار کرد و پرسید چگونه از قیمومت ننگین قائم مقام رهایی یابد؟»

وزیر مختار روسیه از آنچه در دربار می‌گذشت به خوبی اطلاع داشت و می‌دانست که منظور از این سوال این است که به نیت باطنی دولت روس پی ببرند، زیرا در تهران شایع شده بود که گویا روسیه از قائم مقام حمایت می‌کند. «اینگونه اکاذیب را یا خود قائم مقام یا شاید دشمنان او، به قصد اینکه خشم و نفرت شاه را هرچه بیشتر بر وی برانگیزند، انتشار می‌دادند.»

وزیر مختار روس پس از مشورت با امیرنظام که در آن موقع فوق‌العاده طرف اعتماد شاه بود، نظر خود را به صورت کتبی اعلام کرد و نوشت: «قائم مقام همچنان در مقام صدارت باقی بماند، ولی از میان کسانی که قائم مقام آنها را خطرناک دانسته و به میل خود از کار برکنار کرده است، وزیران دیگری به معاونت او انتخاب و بدین قرار قدرت و اختیارات او محدود گردد.»

جان کمبل، نماینده انگلیس چند روز بعد از بازداشت قائم مقام و زندانی شدن او، در نامه‌ای که برای اطلاع کلنل روبرت تیلور نماینده سیاسی انگلیس در بغداد فرستاده بود می‌نویسد: «شما تا کنون از نامه‌های من متوجه وضع فلاکت‌بار دربار ایران شده‌اید و پیش‌بینی می‌کردم که باید به ترتیب و روشی که برای پادشاه و کشورش مصیبت‌بار است هرچه زودتر خاتمه داده شود. آن وضع برای خود آن وزیر (قائم مقام) که در راس حکومت قرار گرفته و انگیزه‌هایش فقط حرص و آز و جاه‌طلبی بود، نیز خطرناکی دربرداشت.»

قائم مقام در میان هرج و مرج و بی‌نظمی و سردرگمی که بی‌حالی و سستی خودش و سوءظن به دیگران باعث آن شده بود غوطه می‌خورد و همه اعلام خطرها و توصیه‌ها را نادیده و ناشنیده می‌گرفت تا سرانجام گرفتار نتایج قیده و رأیی شد که حقاً سزاوارش بود. قائم مقام و پسر وزیر (میرزا محمد) و همه طرفداران او دستگیر شده‌اند و سخت تحت نظر هستند و از اقداماتی که به عمل می‌آید می‌توان گفت اگر قائم مقام به قتل نرسد، به نهایت فقر و تنگدستی خواهد افتاد و تمام قدرت و اختیاراتش سلب می‌گردد.»

آدرس مطلب :

<https://www.cafetari.kh.com/news/49531/گزارش-روس-انگلیس-قتل-اعظم-صدر>